

NEMŠKA DELEGACIJA PRIDE V VERSAILLES V SOBOTO.

Zavezniki so končno uradno obveščeni, da pride Mueller na čelu delegacije podpisat mir. Podpisanje se bo izvršilo najbrž v nedeljo. Nemčija je prejela ostro noto zaradi potopljenih bojnih ladij in sežganja zastav.

V NEMČIJI GROZI NOVA REVOLUCIJA.

Vladne čete prestopajo k spartakovcem in stavke so ustavile železniški obrat.

BIVŠI KRONPRINCO POBEGNIL V NEMČIJO. ZAVEZNIKI SO V SKRBEH.

London, 26. jun. — Iz Berlina poročajo, da je industrialni svet v Hamburgu prevzel vojaško in politično oblast v svoje roke.

Berlin, 26. jun. — Danes se je raznesla v Berlinu vest, da je več vladnih divizij, sestojenih iz protostovoljcev, prestopilo k spartakovcem. Noske je poklical divizije v Berlin, da čuvajo vladna položja pred komunisti, ki so se deležili izgradov v zadnjih 48 urah, toda vojniki so sklenili, da prepuste Berlin spartakovcem. Noske se zdaj trudi, da prepreči upor v drugih vojaških divizijah.

London, 26. jun. — Po zadnjih vestih je Berlin oborožen s tabori, ki jih vodijo monarhisti in komunisti, ki so tako napeti, da en sam strel lahko povzroči civilno vojno. Vojaški sveti so razdelili med vojske in delavce toliko zalogo proha in streliva. Položaj vlade je zelo slab, kajti vojske čete je zapuščajo. Palača vojnega ministarstva je spremenjena v trdnjavo in vse bližnje ulice so zavarovane. Vladne čete so okupirale prostore časopisov.

Štrajki rastejo dnevno kot gobe po dežju. Vse delavce železnice je ustavljen obrat na vseh glavnih progah in kolodvorih so zavarovani.

Reuterjev biro poroča, da so bili včeraj veliki izgredi v Berlinu. Vojaštvo je streljalo na veliko množico ljudstva na Alexanderplatzu in trije otroci so bili ubiti. Streljanje se je nadaljevalo ponoči s strelom.

Iz Weimarja poročajo, da je oddelek rebelnih vojakov prišel pred grad, kjer se nahajajo ministri vlade in vojniki so zahtevali, da se jim morata izročiti Erzberger in Scheidemann, da ju obesimo.

V Hamburgu je razglašeno obredno stanje. Petnajst oseb je bilo ubitih in mnogo ranjenih v tamšnjih izgredih. Krvavi boji med spartakovci in vladnimi četami so izbruhnili tudi v Dueseldorfu.

Pariz, 26. jun. — Tukajšnji vojni viri so prejeli vest, da je bivši nemški kronprince Friderick Viljem pobegnil iz Holandske in se vrnil v Nemčijo. Z njim vred se je vrnilo več častnikov prejšnjega nemškega generalnega štaba. Vest ni uradno potrjena, toda tukaj je verjetna. Krogi mirovne konference so vznemirjeni vsled tega in če je res, bodo zavezniki gotovo zahtevali od Nemčije, da izroči kaiserjevega sina njim.

Pariz, 26. jun. — Zavezniki diplomacije so v skrbeh zaradi novih kaotičnih razmer v Nemčiji. Zavezniki voditelji se boje, da mir morda porodi revolucijo, ki strmoglavila sedanjo nemško vladno in potem se bodo morali ponovno pogajati z novo vladno ali pa intervenirati z oboroženo silo.

Spartakovski voditelji v Nemčiji so izbrali konflikt, ki je nastal med večinskimi socialisti in buržoazijo. Prejšnje spartakove revolte so bile potlačene zato, ker so večinski socialisti in konservativci skupno nastopili proti komunistom, toda zdaj je nastal velik razdor med pristaši Eberta in konservativcev zaradi sprejema mirovnih pogojev. Poveljniki protostovoljskih čet, ki so zdaj podpisali Ebertovo vladno, se zdaj pun-tajo.

BREZPOSELNOST V ZDRUŽENIH DRŽAVAH: 50.000 BREZ DELA V CHICAGU.

Washington, D. C. — Vladni delodolavni biro poroča, da je bilo konec zadnjega tedna 208.693 delavcev brez dela. Število je nekoliko manjše, kot je bilo prejšnji teden. V Chicagu je 50.000 delavcev brez dela in v New Yorku 100.000. V Detroitu primanjkuje 4000 delavcev.

ZBOR DELAVSKE STRANKE V ANGLIJI.

Anglija zabranila francoskim socialistom prihod na konferenco.

OGRSKA VABI RUMUNCE NA PREMIJERJE.

Pariz, 26. jun. — Poslanec Jean Longuet, voditelj levega krila socialistične stranke v Franciji in Frossard, glavni tajnik francoske socialistične stranke, sta včeraj odpotovala na Anglesko, da prisostvujeta konferenci angleške Delavske stranke v Southportu, toda v Folkestonu so ju ustavile angleške oblasti in ju vrnilo nazaj. Poslanec sta brzojavila Lloyd Georgeu in Bonar Lawu v Londonu za pojasnilo, a ker nista dobila odgovora, sta se vrnila v Pariz.

Drugi francoski, italijanski in belgijski socialisti, ki so šli z istim parnikom na konferenco, niso bili ustavljeni. Z njimi je bil tudi Hjalmar Branting, socialistični voditelj na Švedskem.

Southport, Anglija, 26. jun. — Včeraj je bila tukaj odprta 19. letna konferenca angleške Delavske stranke. Glavna točka na dnevnem redu je industrialna akcija — generalna stavka — za izsiljenje mnogih političnih zahtev, kot za odpravo prisilne vojaške službe, odpoklic čet iz Rusije, osvoboditev političnih vjetnikov itd.

Budapešta. — Bela Kun je v svojem odgovoru na drugo Clemenceaujevo noto sporočil, da je povabil rumunske in češkoslovake v Budapešto na posvetovalno za premirje in mir. Obenem je sporočil Bela Kun, da je ogrska sovjetska republika pripravljena izprazniti okupirane slovaške kraje in prepustiti mirovni konferenci določitev mej.

Mednarodni sovjetski kongres, ki se je vršil tukaj zadnji teden, je proklamiral sovjetsko republiko na Slovaškem. Na kongresu so bili delegatje iz Avstrije, Rusije, Italije, Jugoslavije, Bavarske in Čehoslovakije.

Dunaj. — Tukaj se poroča, da pride francoski general Petain na Sedmograško odkoder bo vodil rumunske čete v ofenzivi proti ogrskim komunistom.

Lisabona, Portugalska. — Tukajšnje delavske organizacije so se izrekle za generalno stavko.

Rim, 26. jun. — Medtem ko so v nekaterih mestih Italije stavke končane, je delavstvo v Pizi proglasilo generalni štrajk.

LADJA NASEDLA NA OBREŽJE.

Buzzards Bay, Mass. — Parnik "Northland" na potu iz New Yorka v Boston, je nasedel na obrežju West Islanda. Na krovu je imel sedemsto potnikov. Takoj so prihiteli na pomoč vlačilne ladje, da so prepelele potnike v New Bedford.

Nesreča se je dogodila v gosti megli. Parnik je plul zelo počasi, kar je omililo sunek, ko je udaril ob kletki.

ZA 15.000.000 ZLATA V JUŽNO AMERIKO.

New York, N. Y. — Parnik "Vauban" je odplul iz te luke v južnoameriške pristane. Odpeljal je za petnajst milijonov dolarjev zlata. Toliko zlata hkratu še niso odpeljali na ladji iz New Yorka.

PRIPRAVE ZA INDUSTRIJALNI KONGRES.

V obeh zbornicah kongresa je predložena resolucija za ustanek delavcev in kapitalistov.

10 DELAVSKIH VODITELJEV JE PRIPRAVLJENIH.

Washington, D. C. — V poslanski zbornici in senatu je bila predložena resolucija, ki pooblašča predsednika Wilsona, da skliče delavske voditelje in vodilne glave industrialnih podjetij na sestanek, na katerem se imajo obravnavati vprašanja rekonstrukcije in zadev, ki se tičejo dela in kapitala. V zbornici je predložil resolucijo kongresnik Kelly iz Pennsylvanije, v senatu pa Miles Poinexter iz Washingtona.

Resolucija predlaga, da predsednik povabi deset voditeljev delavskih organizacij, deset predstavnikov kapitala in gotovo število vladnih predstavnikov, ki bodo reševali omenjena vprašanja. Načrt za konferenco je sestavil Basil M. Manly, načelnik vladnega vojnega delavskega odbora, in sicer po zgledu industrialnega kongresa v Angliji.

V resoluciji je nominiranih sledečih deset delavskih zastopnikov za konferenco:

Frank P. Walsh, bivši načelnik vojnodelavskega odbora.

Sam Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije.

Andrew Furuseth, predsednik unije mornarjev.

John Fitzpatrick, predsednik Delavske zveze v Chicagu.

W. H. Johnston, predsednik mednarodne zveze strojnikov.

A. B. Garretson, predsednik organizacije železniških sprevodnikov.

Charles H. Moyer, predsednik unije rudarjev in topilničarjev.

Frank J. Hayes, predsednik premogarske unije.

Wm. D. Mahon, predsednik cestnoželezniške unije.

Kot predstavniki kapitala so nominirani sledeči:

Chas. E. Hughes, bivši član vrhovnega zveznega sodišča.

John D. Rockefeller, največji ameriški kapitalist.

J. Pierpont Morgan, največji ameriški bankir.

J. Ogden Armour, vodja veleposredniškega trga.

E. H. Gary, vodja jeklarskega trga.

Wm. K. Vanderbilt, največji posestnik železnice v Ameriki.

Daniel Guggenheim, kralj bakra.

Francis S. Peabody, kralj premoga.

E. T. Stotesbury, cestnoželezniški magnat.

Vlado bosta zastopala: William B. Wilson, tajnik za delo; Franklin K. Lane, tajnik notranjih zadev in še drugi zastopniki, ki jih imenuje predsednik, da bodo tvorili ravnotežje med delom in kapitalom.

Industrialni kongres bo obravnaval sledeča vprašanja: Stalne razmere med delom in kapitalom.

Industrialna uprava in delavski delež dobička.

Izravnanje delavskih plač.

Poravnanje delavskih sporov.

Izboljšanje delovnih ur in pogojev.

Kolektivno pogajanje, otroško in žensko delo, obilgostno razporeditev in mnoga druga vprašanja.

Predlagatelji resolucije upajo, da jo kongres sprejme v najkrajšem času.

NAD ŠEST TISOČ VOJAKOV SE JE VRNIL DOMOV.

New York, N. Y. — Štirje ameriški transporti "Mexican", "Patricia", "Henry R. Malory" in "Western Scout" so pripeljali iz Francije 6.667 mož in oficirjev. Vojaki se takoj odpeljejo v taborišča, kjer bodo demobilizirani.

316.698 TON AMERIŠKIH ŽIVIL RAZDELJENIH V APRILU V SREDNJI EVROPI.

New York, N. Y. — Hoover poroča, da je bilo v aprilu razdeljenih 316.698 metričnih ton ameriških živil v srednji Evropi. Živila so bila poslana na 120 parnikov in njih vrednost je 80 milijonov dolarjev. Izvzemši v Nemčijo so živila poslana na kredit, ki se poravnava pozneje.

IZSELJEVANJE IZ AMERIKE.

Propaganda za povratek v domovino zelo razširjena.

TUJEZEMSKI IZSELJENCI SE BODO VRNILI V VELIKEM ŠTEVILU DOMOV.

Pittsburgh, Pa. — Lajos Steiner, član detektivskega oddelka vojnega trgovskega odbora, izjavlja, da so tujezemski delavci v vojnem času prihranili nad polnogo milijardo dolarjev in da bo ta denar poslan v stari kraj, če vlada ne podvzame korakov, da denar ostane v Združenih državah. Po njegovem mnenju so največ krivi agenti, da se nameravajo vrtniti tujezemski delavci v stari kraj, ker jim slikajo razmere v starem kraju v rožnatih barvah.

Steiner izjavlja, da je okoli šestdeset odstotkov tujezemskih delavcev pripravljenih za povratek v stari kraj. Izseljenikom pripovedujejo agentje, da bo Evropa pravi raj za delavce po sklenjenem miru. Delavci verjamejo tem bajkam in se pripravljajo, da zapuste Združene države.

Steiner je potratil precej časa, da ustanovi farmarsko kolonijo in po trudoplnem delu je prišel do prepričanja, da je njegov trud zastoj, ker mu razni tujezemski duhovni, agentje in časnikarji nasprotujejo.

On pravi, da nekatere tujezemske vlade in tujezemski listi sistematično agitirajo za povratek v stari kraj. Tem tujezemskim vladam pomagajo duhovni, ki imajo obljubljen dobre službe v starem kraju. Ti ljudje tudi vplivajo na tujezemske delavce, da nočejo postati ameriški državljani.

V normalnih časih se je vrnilo v Evropo do štiri sto tisoč izseljenikov in na leto je bilo poslanih do štiri sto milijonov dolarjev v stari kraj.

Po Steinerjevi izjavi prihajajo izseljeniki, ki so najbolj podvrženi tem vplivom, iz sledečih dežel: Ogrska, Italija, Grčija, Sirija, Srbija, Hrvaška, Dalmacija, Češka, Rusija, Rumunska, Ukrajina in Bulgarija itd.

Steiner pravi, da tujezemski duhovni prejemajo podporo od tujezemskih vlad, da uče domači jezik in tujezemske tradicije v ameriških šolah, mesto da bi učili ameriške tradicije.

Steiner kritizira tudi šifkartaške liste, ki jih lastniki izdajajo v ta namen, da ljudje potujejo v Ameriko in se vračajo zopet domov.

Steiner priporoča proti tej propagandi protipropagando in praktične reforme, ki bodo zanesljivo pridržale tujezemske delavce v deželi. Predvsem priporoča, da se uvede penzija za stare in obnemogle delavce. Dalje priporoča, da se tujezemski delavci naselijo na farmah in da se jim pri tem naseljevanju pomaga.

Milijone akrov sveta, ki je izvrstni za poljedelstvo, je še v rokah železniških družb. Na tem svetu bi se tujezemski delavci veseljem naselili, če bodo imeli vladno pomoč, da ne pridejo brezvestnim agentom v roke, katerim ni za naseljevanje tujezemskih delavcev na kmetijah, ampak samo gledajo, da te delavce pripravijo ob denar. Večina tujezemskih delavcev prihaja s kmetije, in vrtni bi se radi na kmetije, če bi imeli ugodno priliko, da se posvetijo zopet poljedelstvu.

A. F. OF L. UPA NA 6.000.000 ČLANOV.

Štiri železničarske organizacije in jeklarski delavci prinesejo to število.

LANI JE IMELA FEDERACIJA 1030 ŠTRAJKOV.

Washington, D. C. — Voditelj Ameriške delavske zveze upajo, da bo na prihodnji letni konvenciji zastopanih šest milijonov članov. Svoje upanje polagajo na dejstvo, da se federaciji pridružio štiri železničarske bratovščine, ki so bile doslej neodvisne in ki štejejo približno dva milijona članov. Dalje se zanašajo, da pridobijo letos v organizacijo jeklarske delavce iz velikega pittsburskega okoliša, katerih je okrog 400.000. Na pravkar končani konvenciji v Atlantic Cityju je bil sprejet obširen načrt za organiziranje jeklarskih delavcev brez oziroma na trde boje, ki jih čakajo jeklarski baroni.

Iz poročila tajnika federacije Morrisona ima A. F. of L. 3.260.000 članov. Lansko leto je federacija izplačala svojim članom \$5.122.399 smrtnine, \$1.329.825 bolniške podpore in \$1.391.833 štrajkovne podpore.

Razne unije v federaciji so imele 1030 štrajkov, od katerih je 263 še v teku. 170 stavk je bilo kompromitiranih in samo 52 je bilo izgubljenih.

Tajnikovo poročilo se dalje glasi, da so bile medse članov povprečno povišane za deset odstotkov; rudarska organizacija (United Mine Workers of America) sama trdi, da je izvajala 10 do 40 odstotkov povišanja plače.

Tri železniške organizacije — strojevodje, sprevodniki in vlakospremno osebje (trainmen) — so že vložile prošnjo za pristop k federaciji. Četrta organizacija — kurjači na železnikah — ki zborujejo v Denverju, je tudi sklenila, da pristopi. Konvencija A. F. of L. je sprejela resolucijo, ki priporoča podpravljenje železnice po Plumbovem načrtu.

TUJEZEMSKI DELAVCI OSLEPARJENI PO BREZVESTNIH LJUDEH.

Chicago, Ill. — Lajos Steiner, član detektivskega oddelka vojnega trgovskega odbora, izjavlja, da so brezvestni ljudje osleparili tujezemske delavce za ogromne vsote denarja, ki so nabirali denar za razne dobrodelne namene v starem kraju.

Steiner pravi: "Moje preiskave so me vodile do spoznanja, da so bile ustanovljene sleparske družbe, da podpirajo delo evropskega "Rdečega križa", zgradbo vasi v opustošenih pokrajinah itd. Ševeda imamo tudi poštene organizacije, ki se brigajo za tako delo, ali tudi sleparske, ki so nabirale velike vsote denarja med izseljeniki v Ameriki in jih dale v svoj žep."

"Ti voditelji so bili tako brezvestni, da so celo oropali izseljenike na ta način, da so nanje apelirali, da naj pomagajo trpečim rojakom v starem kraju."

Steinerja je pooblastil vojni trgovski odbor, da zasleduje tujezemske liste, kakšno propagando vodijo tujezemski listi, da izva-bijo tujezemske izseljenike v stari kraj, kako razni tujezemski "dobrotvorniki" striježjo svoje cenjene rojake na ta način, da jo-kajo in prestakajo solze o ljudeh, ki trpe v starem kraju. Iz poročila, ki ga je podal mr. Steiner, je spoznati, da je slepaskim tuje-zemskim dobrotvornikom pogledal v dno duše in izsleđil, da si ti "dobrotvorniki" krpajo svoje žepne z denarjem, ki je namenjen ljudem v starem kraju.

VREME.

Chicago in okolica: V petek jasno. Nespremenjena temperatura. Lahki severni in severovzhodni vetrovi.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
GLASNIK SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Junija 30-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

PRODUKCIJA PREMOMA.

Komaj je bilo podpisano premirje, je pričela padati produkcija premoga, dasiravno je prihajala zima. V začetku so le semintje napravili po en praznik v majhnem številu rudarskih naselbin. Kmalu je začelo število naselbin naraščati, v katerih so rudarji dobivali neprosto-voljne počitnice, pa tudi prazniki ob delavnikih so se pričeli množiti. Rudarji seveda si niso jemali sami teh praznikov, ampak bili so primorani ostati doma, ker operatorji niso hoteli obratovati rudnikov radi enostavnega razloga, ker niso imeli naročil.

Razmere v premogovni industriji so se obračale od dne do dne na slabše, dokler niso postale take, da so postali nanje pozorni tudi v vladnih krogih in so prišli do zaključka, da je treba nekaj storiti, da se premogova industrija zopet oživi.

Plovbeni odbor Združenih držav je vsled tega spoznanja ustanovil poseben oddelek, ki ima nalogo, da se pomnoži izvoz premoga v tujezemstvo. V Italiji in Franciji primanjkuje premog, na Angleškem je pa produkcija premoga nižja, kot je bila pred vojno.

Plovbeni odbor sodi, če dobi naročila na premog v Italiji in Franciji, da mu bo mogoče zopet oživiti produkcijo premoga. In to se mora zgoditi takoj, ako noče premogova industrija zgubiti svoje delavce. Mnogi rudarji so si že poiskali delo v drugih industrijah, mnogi tujezemski rudarji so pa namenjeni domov, ker jim je vseeno, če so tukaj brez dela, ali če se vrnejo domov.

Premogovniški operatorji nimajo navade, da bi kopal premog, če nimajo naročil. Malokatera kompanija napravi zalogo premoga. Kadar so naročila tu, naženejo rudarje v rudnike, če ni naročil, jim naznanijo, da naj ostanejo doma. Tak je ameriški sistem, ki prav lahko povzroči, da ne bo rudarjev, ko jih bodo najbolj potrebovali, če se ne posreči plovbenemu odboru dobiti naročil v inozemstvu.

Navadno obrekovanje ali ignoranca? — Kongresnik Thomas Blanton iz Texasa je nedavno zopet govoril in dokazal s svojim govorom, da se ni prav nič naučil od časa, ko je zadnjikrat pred nekaj tedni obrnil pozornost nase. Blanton je sedaj govoril, "da anarhisti dobe obrambo, zavetje in varen pristan v ameriških delavskih unijah v Združenih državah". Kaj je hotel kongresnik iz Texasa povedati s temi besedami, ni prav jasno, ali besede tako, kot jih je izgovoril, pomenijo, da ameriške delavske strokovne organizacije vzgojajo anarhiste, kajti tisti, ki brani anarhiste, jim daje zavetje in obrambo, jih logično tudi vzgoja.

Ali Blanton se ni zadovoljil s temi besedami, ampak je šel še dalje in je rekel v kongresu, da naj Gompers, predsednik "Ameriške delavske federacije", očisti delavske unije anarhije.

Seveda ni Blanton navedel za svoje trditve dokazov. Ravno tako je kongresnik iz Texasa pozabil, da je na stotine organiziranih delavcev odšlo na bojišče, drugi milijoni so pa delali doma, da je bila avtokracija centralnih sil porazena in z njo militarizem.

Mogoče se najde semintje posamezni član strokovne organizacije, ki verjame v anarhistične nauke, ali če kdo trdi, da ameriške delavske unije vedoma zagovarjajo anarhiste in po njegovem mnenju tudi tiste, ki mečejo bombe in verjamejo v nasilen preobrat, je tako govorjenje navadno obrekovanje, pa naj izvira iz ignorance ali pa iz hudobnosti.

Vsekakor pa priporočamo Blantonu, da študira ameriško delavsko strokovno gibanje, da v bodočnosti ne bo prihajal s takimi neresničnimi očitki napram ameriškim delavskim unijam na dan.

Z industrialnega bojnega polja. — Še ne v dveh letih in pol so imeli pennsilvanski delavci večje izgube na industrialnem polju vsled nesreče, kot armada, ki je bila rekrutirana v Pennsilvaniji in poslana na bojišče v Francijo proti Nemcem.

Vseh delavcev je ponesrečilo 577,953, od katerih je bilo 7,575 smrtno ponesrečenih. Na 3,798 delavcev je bilo treba izvršiti operacije; 1,157 delavcev je izgubilo eno oko, 29 delavcev je pa popolnoma oslepel.

Bolečni, ki so posledica poklica, ki ga izvršujejo delavci, niso vštete.

DOPISI.

SHOD JRZ. V CHICAGU, ILL.

Opozarjamo vse Jugoslovane v Chicagu, Ill. na velik javen shod, katerega sklicuje skupne slovenske organizacije "Jugoslovanskega Republičanskega združenja in okrožna hrvaška organizacija JRZ. dne 29. junija t. l. v "Pilsen Auditorium" (18. cesta in Blue Island ave.) Na tem shodu govorita brata Etbin Kristan in Frank Kerže. Jugoslovani, udeležite se tega shoda v polnem številu in pokazite, da ste še vedno zvesti porci za pravice Jugoslovanov v starem kraju in svesti načelom in ciljem "Jugoslovanskega republičanskega združenja". Shod se prične ob drugi uri popoldne.

ODBOR.

Edison, Kans. — Delavske razmere v tukajšnji okolici so srednje. Nekateri premogokopi obratujejo od tri do pet dni v tednu. Draginja pa narašča od dneva do dneva, tako da je že prava uganjka za vsako gospodinjico, kako se preživeti z zaslužkom.

Veselih novic nimam poročati, ker istih ni. Poročati pa imam nesrečo, katere me je zadela. Moj soprog Matija Sprajcar je bolehal že dalje časa na umu in radi tega je 9. junija zavil strup, ter si na ta način končal svoje življenje. Star je bil 49 let in doma iz črnolinskega okraja na Dolenjskem. Nekje v Združenih državah zapušča enega brata. Pokojnik je bil član dveh podpornih organizacij in sicer društva "Karl Marx", št. 225, SNPJ; in "Delavske Podporne Zveze", št. 92. Obe društvi sta ga spremlili k zadnjemu počitku v Girard, Kans.

Zahvaljujem se najiskrenejše vsem članom omenjenih društev za veliko naklonjenost in za udeležbo pri pogrebu. Posebno se zahvaljujem rojaku Mike Romihu za ves njegov trud, katerega je imel ob smrti mojega soproga ter preskrbel vse potrebno. Istotako srčna hvala Marjeti Simončič za darovane cvetlice na grob pokojnika.

Še enkrat lepa hvala vsem skupaj. Spavaj mirno dragi soprog v hladni zemlji.

Terezija Sprajcar, žalujoča soproga.

Imperial, Pa. — Objavljeni so že bili nekateri odgovori posameznih zastopnikov v kongresu in senatorjev na peticije, kajere so poslali rojaki in posamezna društva ter organizacije. Vsakdo se zanima za odgovore in tako se tudi v tukajšnji okolici vprašuje rojaki, ako je prišel kak odgovor na peticijo, katero je poslala tukajšnja okrožna organizacija JRZ. št. 71.

Ker mi je pa nemogoče pokazati odgovor, katerega sem dobil od zastopnika v kongresu iz tukajšnjeja distrikta, ga javno objavim, da bo imel vsakdo priliko ga čitati.

Omenjeni odgovor se glasi dobesedno:

Mr. Frank Troha,

Secretary, No. 71 Local Org.,

Y. R. Alliance,

Imperial, Penna.

My dear Mr. Troha:

I beg to acknowledge receipt of the petition sent to me by your organization which deals with the position of the Yugoslavs in the reorganization of Europe. The petition has interested me, and I assure you that I shall give it my studios and carefull consideration.

Assuring you my desire to see a just and fair settlement of the question involved, I am, with kindest regards and best wishes, sincerely yours,

Guy E. Campbell.

To je odgovor, ki ga lahko vsak čita. Po mojem mnenju so imele peticije precej vpliva na kongres. S tem smo tudi pokazali, da imamo mi Slovenci več kulture, kot pa nas Italijani pokazivali pred ameriškim ljudstvom.

Nekateri so že mogoče mislili, da nisem dobil nobenega odgovora na poslano peticijo. Kdor je prvi poslal, je dobil prvi odgovor in kdor je pozneje, ne dobi tako hitro, kajti zastopniki v kongresu niso vedeli koliko peticij bodo dobili in tudi ne odgovarjajo na vsako, ker pride več peticij iz enega okraja.

Frank Troha.

Panama, Ill. — Naznanjam vsem znanec in prijateljstvo žalostno vest, da nam je umrla ljubljena hčerka Emma O. Spiller, rojena

24. aprila 1906, po kratki a mučni bolezni 29. maja t. l. Podlegla je pljučnici.

Moja najlepša zahvala vsem darovalcem krasnih vencev v zadnji sponi ljubljene hčerke. Darovali so sledeči: Leopold Krava, družina Rozman in ga. Jela Christ. Najlepša hvala g. Maks Bernardi in njegovi soprogi, družini Pulan za njihov trud pri oskrbi pogreba. Istotako srčna hvala Rev. Brownu za njegov lep nagovor pred hišo in pevskeemu zboru ter godbi za njihovo sodelovanje pri pogrebu.

Srčna hvala vsem udeležencem pogreba in društvu "Vipava" št. 123, SNPJ., katero se je udeležilo pogreba, kajti pokojna hčerka je pripadala k SNPJ.

Pogreb se je vršil dne 1. junija t. l. ob drugi uri popoldne.

Žalujoči ostali: John Spiller, oče; Mary Spiller, mati; John Spiller, brat.

Nevarnost boljševizma in kako pomagati Rusiji.

(Jerome Davis, upravitelj ameriške dobrodelne organizacije Y. M. C. A. v Rusiji, je napisal sledeči članek, ki je bil objavljen v junjski številki newyorške revije "The Arbitrator". Prinašamo ga tukaj v popolnem prevodu in brez komentarja.)

Skoraj eno leto sem gledal avtokratičen carjev režim, ki je vzgojil tri gigantične sovražnike ljudstva: bedo, bolezni in nevedo. Pošteni Rusi, ki so hoteli pomagati ljudstvu, so bili vrženi v ječo, preganjeni v Sibirijo ali umorjeni. Carjeva avtokracija je ustvarila boljševizem, rodila je na tisoče in tisoče fanatikov. Ko so delavci mirno korakali pred carja, da se mu pritožijo čez krivice, ki so se jim godile, so jih sprejeli carjevi kozaki s puškami in sabljami in na tisoče je obležalo mrtvih. To je bilo na znano "Rdečo nedeljo". S kmietje so postopali, kakor z živino in kmietje so umirali, kakor živali.

Te razmere so bile kot para v kotlu. Čimbolj se para razgreva, tembolj se stiska in tem večja je eksplozija. Ko je konečno prišla eksplozija v Rusiji, so se razletele zarjavele sponke carističnega režima v atome v enem samem dnevu. Svoboda je prihrumela z največjo silo in po dolgih letih krivic in tlake je naravno porajala radikalne in neznane eksperimente.

Od prvega dneva revolucije so bili sovjeti resnična oblast za hrbtom revolucionarne vlade. Y. M. C. A. bi ne mogla poslovati brez njihove kooperacije. Ruski vojakovi so povsod podpirali svoje sovjete. Ako bi bil Kerenski dal več pravice sovjetom, bi bil morda ostal na krmilu. Ljudske mase so se malo brigale za obliko vlade. Kmetje so se zanimali edinele za graščakovo zemljo; vojakovi so se zanimali le za mir in delavci so se brigali le za kruh in kontrolo nad tovarnami. Tedaj so prišli boljševiki in rekli kmetom, vojakom in delavcem: Ako hočete zemljo, kruha in mir, pojdite z nami. In šli so — vse ruske mase so šle za njimi. Boljševizem je socializem, uveden v deželi, v kateri 80% ljudstva ne zna čitati in pisati. Rodile so se krivice in represilije carističnega režima. Noben Amerikanec ne more reči, da bi ne bil danes boljševik, če bi bil rojen in odgojen v takšnih strašnih razmerah kot so bili Rusi pod carjem. Na stotine poštenih ruskih vojakov se je pridružil boljševski stranki z odkritosrčnimi in idealističnimi nameni.

Toda ne pozabite, da je razlika med sovjetom in boljševiki. Sovjet je oblika vlade, medtem ko so boljševiki politična stranka. Danes so boljševiki na krmilu vlade; jutri ali prihodnje leto morda ne bodo več, toda sovjet lahko ostane.

Od meseca julija 1917 do septembra 1918, ko sem zapustil sovjetsko Rusijo, sem bil kot upravnik Y. M. C. A. v stalni dotiki s sovjetsko vlado in dobro so mi znani voditelji in razmere pri tej vladi. Prepričan sem, da članek, ki je spisal Upton Sinclair, še najbolj pošteno opisuje položaj v Rusiji, kar jih je do danes napisal ameriški socialist (Sinclair je v reviji "The Arbitrator" priobčil daljšo kritiko zavezniske politike v Rusiji). Kljub temu čutim, da bi moral ameriško ljudstvo poznaniti nekatere resnične slabosti boljševizma in da se ne bi smelo ozirati

JUGOSLOVANSKO REPUBLIKANSKO ZDROZENJE.

Izvrševalni odbor:

August Anžin, Mary Anžin, Juraj Bošnjak, Filip Godina, Frank Kerže, Martin V. Konda, Etbin Kristan, Juraj Kukurav, Tomo Lacković, Chas. Mistaković, Matt Pogorelec, Janko N. Rogelj, Wm. Russ, Nikola Stakić, Anton J. Terbovec, Jože Zvertnik.

Nadzorni odbor:

Ivan Krosič, J. Kvartić, Joško Oves.

Financijski odbor:

Filip Godina, J. Kukurav, A. J. Terbovec, Jože Zvertnik.

Tiskovni odbor:

Etbin Kristan, Frank Kerže, O. Mistaković, Jože Zvertnik.

Glavni urad:

A. J. Terbovec, glavni tajnik; A. H. Skubie, pos. tajnik; Filip Godina, blagajnik.

Centralni odbor:

F. Aleš, J. A. Ambrož, L. Benedik, P. Bergov, Josipina Birič, F. Bostj, V. Oskar, F. Černe, Tomislav Čiček, F. Dolinar, Jos. Dura, J. Ermece, J. E. Len, A. Flander, J. Frank, J. Fritz, J. Fiere, F. Goren, M. Gorishek, J. Goršč, F. Gotlibek, J. Govekar, F. Jakšić, Jos. Jovan, J. J. Judinik, M. Jurka, J. Kolan, S. Kavčič, Emily R. Kenig, J. Koblar, F. Kochevar, A. Kodrič, K. Koklich, L. Krašna, A. Križmančič, J. Kunstej, A. Lipič, L. Lotrič, J. Matič, M. Mentony, I. Molek, T. Motz, J. Oblak, L. Pečenko, J. Petercel, M. Potan, F. Rataje, J. Rezelj, A. Slabe, J. Seliškar, F. Sepič, A. H. Skubie, L. Stok, A. Suler, J. Teržek, J. Terželj, L. Truger, M. Verhevec, A. Vidrih, Chas. Wesel, F. Zaitz, Chas. Zibert, A. Zornik, F. Zvanut.

Glavila:

Mesečni: Čas; tednik: Proletarec; dvotednik: Glas Svobode; dnevniki: Prosveta, Enakopravost, Glas Naroda.

K. S. B. Z. pridruženo in obiljavljeno centralizirano podporno organizacija.

Slovenska Narodna Podporna Jednota (približno 18,000 članov); Jugoslovanska Katoliška Jednota (približno 8,000 članov); Slovenska Delavska Podporna Zveza s Dr. Sv. Barbare (približno 6,000 članov); Slovenska Svobodna selna Podporna Zveza (nad 5,000 članov); Jugoslovanska Podporna Zveza Sloge (približno 2,000 članov).

Vsa pisma in donacije pošiljajte naj se pošiljajo na sledeči naslov: ANTON J. TERBOVEC, 3637-3641 W. 26th St., CHICAGO, ILL.

TRST SE BOJI.

Iz urada tiskovnega oddelka Jugosl. Republ. Združenja.

(Spodnji članek je bil poslan v angleškem jeziku na vse velike ameriške liste in bo priobčen tudi v prihodnjem "Jugo-Slav Review".)

Tržaški Italijani zahtevajo, da naj Italija anektira Reko. To izgleda kot naraven izraz nacionalnega sentimenta; toda v stvari je več in razlogi te zahteve so zelo poučni. Trst ni bil niti sam vedno naklonjen aneksiji. Pred italijansko okupacijo je trgovska zbornica v Trstu sprejela resolucijo, ki je zagovarjala avtonomijo za mesto in bližnji teritorij. Tudi socialistična stranka v Trstu se je ogrevala za samostojno republiko. Če se k temu prišteje slovensko prebivalstvo v Trstu, postane jasno, da je dobila ideja aneksije šele po okupaciji močnejši izraz; ni torej zrasla na domačih tleh, temveč je bila importirana iz kraljevine.

Sedaj, ko izgleda aneksija Trsta kot fait accompli, pa žele tržaški Italijani, da postane tudi Reka italijanska. O tem poroča Thomas Stewart Ryan čikaški "Tribune" iz Trsta preko Pariza:

"V mestu sem našel intenzivno in skoro občno željo, katero je razila ena stranka, po Reki — da Italija isto anektira.

"Trst čuti, kakor se je neki pesnik izrazil, 'da ga bo padec poljuba matere zemlje na njegovo lice ubil'. Trst je bil avstrijsko priljubljeno pristanišče in vse kar je bilo v moči monarhiije, se je storilo, da se mesto vzdrži. A sedaj pa Reka — svobodna ali jugoslovanska — bi pretila obstoju Trsta.

"Če Italija ne dobi Reke, bo slovensko zaledje bojkotiralo Trst in kar je še več, Trst se boji, da ne bi internacionalizacija Reke pomenila isto usodo za Trst, kakoršna je zadela Benetke.

"Ni čudno tedaj, da mladina organizira 'bataljone prostovoljcev' v Trstu in Reki, katerih hiše so še sedaj polne lepakov s karikaturni Wilsona in 'kesajočega se Kolumba'.

"V Reki imajo gotovi interesi velike investicije v Trstu. Člani reškega narodnega sveta, tako mi je bilo povedano, so ravnotežji Oriente, parniške družbe v Reki. In ker je temu tako, je lahko razumeti, zakaj ta gospoda favorizira italijansko vlado za Reko."

Pazen čitatej mora v tej vesti opaziti priznanje, da je zaledje (hinterland) Trsta in Reke jugoslovansko. To seveda ni nič novega za nas, ker vemo, da sega jugoslovanski hinterland naravnost v sro obeh mest. Od italijanske strani je pa ta izjava dragocena, kajti v tem je naposled vendar povedano, da je dežela, kateri pripada Trst, prav tako jugoslovanska, kakor tista, kateri pripada Reka. Kaj bi bilo naravnost, kakor da gre posamezno mesto tja, kamor spada vsa dežela. Vse Primorje je jugoslovansko; logično bi moralo vse Primorje pripasti jugoslovanskim državi in z njim Trst in Reka. Italijanski imperalizem pa zna postaviti logiko na glavo. On zahteva Trst in Reko, ker je hinterland jugoslovanski, zahteva še tega povrh.

Če bi zahtevali Jugoslovani Reko, ali če bi se to mesto internacionaliziralo; bi Jugoslovani lahko bojkotirali Trst in mesto bi doživelo gospodarsko degradirano, enako usodo kakor Benetke. Vse, nato smo mi baš že davno opozarjali. To pa vendar ne dokazuje nič drugega, kakor da je Trst odvisen od jugoslovanskih dežel, dočim so italijanski aneksionisti vedno trdili, da gravitira k Italiji.

Trst se boji za svojo usodo, če dobe Jugoslovani svoboden pristop v Reko. Toda če je stvar taka, bi morala Italija dobiti vso jadransko obal in Jugoslovani bi morali biti povrh odrezani še od Egejskega morja. Zaradi samega Trsta bi morali biti potisnjeni v tako desperatno situacijo, v kateri je bila Srbija pred vojno.

Difficile est satyram non scribere! Vse vzhodno jadransko obrežje do albanske meje je faktično jugoslovansko. Ali Italija se kapricira na Trst, in da se zavaruje, ta grizljaj, mora njen apetit med kosloni rasti in njen imperalizem mora rasti dalje in dalje po Balkanu.

Naj dobi Italija Reko — ali bo tržaška trgovina tedaj res zavrovana? Doslej je vsaj toliko priznavalo, da morajo Jugoslovani imeti direkten in prost pristop do morja. Naj bo to Kraljevica ali Bakar ali Senj — verjetno je, da bodo dirigirali svojo trgovino tja, kajti vsak narod bo kolikor mogoče skrbel za svojo gospodarsko neodvisnost. Kaj postane potem Italiji in Trstu drugemu, kakor da zahteva vsak kosček obrežja, katerega bi se mogli Jugoslovani poslužiti?

In v tem je nevarnost za bodočnost. Čim se Italija etablira na vzhodni strani Jadranskega morja, postanejo kondicije take, da se mora razvijati njen imperalizem, če hoče ali ne. Sedaj nameravane aneksije niso konec, ampak po svoji naravi ne morejo biti nič drugega, kakor začetek. Kdorkoli favorizira italijansko pohlepnost po neitalijanskih deželah, pomaga pripravljati nove osvobodilne vojne, v katerih bo za balkanske narode vprašanje: Življenje ali smrt!

na lažljivo propagando proti boljševizmu, ki je danes tako razširjena.

Boljševiki niso imeli prav, ker so osvojili vladno silo par mesece pred ustavodajno skupščino, oni bi bili morali znati, da bo ljudstvo imelo priložnost, da pošteno izvoli svoje zastopnike. Toda oni, zagovorniki radikalne akcije, se niso zanesli na volitve, temveč so si vzeli oblast s puškami, predno so imeli večino v centralnem izvrševalnem odboru vseruskih sovjetov. Velikanska gospodarska in

socialna revolucija, ki je sledila, je povzročila veliko opozicijo, ali boljševiki so opozicijo še povečali s svojimi samolastnimi čini. Zatrli so nasprotno časopisje in opozicijske stranke niso imele sredstev za agitacijo. In končno — ali ni nepravilno in nevarno ustanoviti socialistično dobo v enem dnevu? (Nadaljevanje).

POGLEJTE NA DATUM poleg svoje adrese na "Prosveto" in pripravili so bosta, če vam je še naročnina potekla.

